

Onderwerp **Informerende brief Stand van zaken Waterstofnetwerk Groningen**

Dossiernummer	K16122
Documentnummer	2024-062245
Datum GS	11-06-2024
Behandelaar	M.O. van der Veen
Telefoonnummer	050-316 4037 / 06 2266 8445

Geachte statenleden,

Aanleiding

U ontvangt deze brief omdat wij u willen informeren over het project waterstofnetwerk Groningen. Eind 2022 heeft de minister van EZK de projectprocedure gestart voor het aanleggen van een waterstofnetwerk in Groningen. De realisatie van het waterstofnetwerk omvat het aanpassen van een aantal bestaande gasleidingen om deze geschikt te maken voor het vervoer van waterstof en de aanleg van nieuwe leidingtracés.

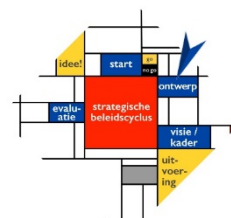
De plannen voor het waterstofnetwerk zijn ontwikkeld door HyNetwork Services B.V. een dochteronderneming van de Gasunie. Het waterstofnetwerk Groningen maakt deel uit van het landelijke waterstofnetwerk. Dit landelijke waterstofnetwerk verbindt de vijf grote industrieclusters in Nederland (waaronder Eemshaven en Oosterhorn Delfzijl) met elkaar. Daarnaast wordt het landelijke waterstofnetwerk op termijn aangetakt met de beoogde opslaglocatie bij Zuidwending/Ommelanderswijk (Veendam) en met het buitenland.

Bij [brief van 19 september 2023](#) bent u geïnformeerd over de start van dit project en de terinzagelegging van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Door middel van voorliggende brief wordt u geïnformeerd over de resultaten van de Milieueffectrapportage fase 1 en het concept voorkeursalternatief voor de aanleg van het waterstofnetwerk Groningen. Deze stukken liggen vanaf 7 juni 2024 ter inzage. Ook zullen wij kort ingaan op het systeem waarvan het waterstofnetwerk deel uitmaakt en de punten die voor de provincie Groningen belangrijk zijn.

Rol PS

Het project waterstofnetwerk Groningen betreft een ruimtelijke ingreep waarop de Projectprocedure onder de Omgevingswet van toepassing is. De ministers van EZK en van BZK zijn hiervoor het bevoegd gezag.

Wij hebben als college in deze procedure formeel een adviserende rol. Daarnaast is de provincie Groningen een belanghebbende partij, evenals betrokken gemeenten en waterschappen. In dit stadium informeren wij u over de voortgang van het project Waterstofnetwerk Groningen. Ook zal er op de Stateninformatiedag van 12 juni 2024 een informatiebijeenkomst vanuit EZK worden georganiseerd om de stand van zaken van het project toe te lichten.

Nadere toelichting

De minister van EZK heeft eind 2022 de Rijkscoördinatieregeling procedure gestart voor het aanleggen van een waterstofnetwerk in Groningen, als onderdeel van het landelijke waterstofnetwerk. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 valt dit project onder de Projectprocedure van de Omgevingswet.

De realisatie van het waterstofnetwerk Groningen omvat:

1. het aanpassen van een aantal bestaande gasleidingen om deze geschikt te maken voor het vervoer van waterstof;
2. het aanleggen van een nieuw leidingtracé van circa 38 km tussen Eemshaven - Tjuchem en Tjuchem - Oosterhorn (Delfzijl). Op dit tracé zijn namelijk geen bestaande gasleidingen aanwezig die beschikbaar zijn en omgebouwd kunnen worden voor het vervoer van waterstof;
3. het aanleggen van een nieuwe koppelleiding van circa 300 meter bij het compressorstation Scheemda tussen twee bestaande gasleidingen die worden omgebouwd voor het vervoer van waterstof.

Het projectgebied van waterstofnetwerk Groningen ligt in de gemeenten Het Hogeland, Eemsdelta, Midden-Groningen, Oldambt, Veendam, Stadskanaal. In onze [informerende brief van 19 september 2023](#) wordt uitgebreid op de verschillende tracés ingegaan.

Resultaten milieueffectrapportage (MER) fase 1

Het door EZK uitgevoerde MER voor fase 1 geeft inzicht in de milieueffecten in de aanleg-, gebruiks- en verwijderingsfase en de verschillen daartussen. Het gehele tracé van het waterstofnetwerk Groningen (bestaand en nieuw aan te leggen) is in het MER onderzocht. Voor het tracé Eemshaven - Tjuchem is sprake van drie onderzochte alternatieven. Het eerste alternatief (het zgn. 'basisalternatief') gaat uit van een nieuwe leiding die wordt aangelegd binnen de indicatieve buisleidingenstrook tussen Eemshaven en Tjuchem, grotendeels parallel aan de bestaande aardgastransportleidingen die hier liggen. Het tweede alternatief ('N33') is een tracé deels parallel aan de N33, dat ten noorden van Appingedam - Delfzijl afbuigt in westelijke richting en vervolgens weer aantakt op de indicatieve buisleidingenstrook. Bij de uitwerking van dit alternatief is een mogelijke toekomstige verbreding van de N33 betrokken. Het derde alternatief ('waterleiding') bundelt grotendeels met de recent aangelegde waterleiding van het waterbedrijf Groningen die door het gebied loopt.

Voor de onderzochte alternatieven op het tracé Eemshaven - Tjuchem blijkt uit het MER fase 1 dat het voornemen om een waterstofnetwerk aan te leggen negatieve effecten heeft ten aanzien van de thema's natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie. Voor wat betreft externe veiligheid komt uit het MER fase 1 naar voren dat zich bij alle alternatieven kwetsbare gebouwen/locaties binnen het brandaandachtsgebied¹ bevinden. Als wordt ingezoomd op de verschillen tussen de onderzochte alternatieven komt naar voren dat het alternatief 'N33' slechter scoort op de thema's 'natuur', 'externe veiligheid' en 'geluid en trillingen' (in de aanlegfase). Het basisalternatief en het alternatief 'waterleiding' scoren op bijna alle thema's vergelijkbaar, waarbij er wel een onderscheidend verschil is als het gaat om 'externe veiligheid' en het hiermee samenhangende brandaandachtsgebied. Daarop wordt onder het kopje '*beschrijving concept voorkeursalternatief*' ingegaan.

In de tweede fase van het MER, als het voorkeursalternatief vertaald wordt naar een projectbesluit, wordt een aantal van de hiervoor genoemde thema's verder onderzocht en zullen maatregelen worden voorgeschreven om aanzienlijke nadelige milieueffecten van de uitvoering van het project te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk te compenseren.

Beschrijving concept voorkeursalternatief

Om een goede keuze te maken voor het tracé van de aan te leggen leidingen is door EZK een Integrale Effecten Analyse (IEA) opgesteld. In deze IEA zijn de drie alternatieven voor het tracé Eemshaven - Tjuchem vergeleken op de aspecten milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. Voor het aspect milieu is, zoals gezegd, een milieueffectrapportage (MER) opgesteld en voor het aspect omgeving is onder andere een analyse Agrarische waarden uitgevoerd. Het concept voorkeursalternatief is opgenomen in onderstaand figuur (*zie hiervoor het groene tracé op blz. 4 van deze brief*). Uit het IEA komt samengevat het volgende naar voren.

Hergebruik bestaande aardgastransportleidingen

Voor een groot deel van het waterstofnetwerk Groningen kunnen bestaande aardgastransportleidingen (her)gebruikt worden voor het vervoer van waterstof.

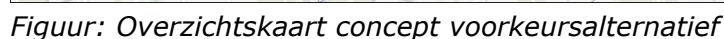
Nieuwe buisleiding tracé Eemshaven - Tjuchem

Tussen Eemshaven en Tjuchem moeten nieuwe buisleidingen worden aangelegd. Hiervoor zijn drie alternatieven onderzocht. Het door EZK gepresenteerde concept voorkeursalternatief gaat uit van de bundeling van de nieuw aan te leggen waterstofleiding met de bestaande gasleidingen van Gasunie binnen de (indicatieve) buisleidingenstrook (het 'basisalternatief'). Hiervoor is gekozen omdat dit alternatief voornamelijk op het gebied van externe veiligheid en het hiermee samenhangende brandaandachtsgebied het meest gunstig scoort.

Het 'basisalternatief' ligt grotendeels in een bestaande (indicatieve) buisleidingenstrook. In deze buisleidingenstrook zijn al aardgastransportleidingen met bijbehorende brandaandachtsgebieden aanwezig. Door de

¹ Dit is het gebied waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn bij brand als gevolg van een calamiteit.

Ondersteunend voor de keuze van EZK voor het 'basisalternatief' is dat dit alternatief 5% goedkoper is dan het alternatief 'Waterleiding' en 20% goedkoper is dan het alternatief 'N33'. Tot slot sluit het 'basisalternatief' goed aan bij nationaal beleid rondom (bundeling van) buisleidingen, zoals opgenomen in het Programma Energiehoofdstructuur.

Pagina 4 van 7

Voor het nieuw aan te leggen tracé Tjuchem - Oosterhorn (Delfzijl) is gekozen voor bundeling met bestaande infrastructuur. Om de lintbebouwing langs de weg te ontzien, wordt waar mogelijk gebundeld met twee al bestaande aardgastransportleidingen.

Participatie

Er zijn de afgelopen periode door EZK verschillende informatiebijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast is overleg geweest met professionele stakeholders en met vertegenwoordigers van belangengroepen en bewoners. De bijeenkomsten stonden in het teken van informatieoverdracht en samenwerken. Belangrijke vragen die aan de orde kwamen hadden voornamelijk te maken met (externe) veiligheid. Uit de participatie is naar voren gekomen dat veiligheid een belangrijke voorwaarde voor de omgeving is.

Ruimtelijke kwaliteit

Een ander belangrijk aandachtspunt is ruimtelijke kwaliteit. We hebben naar voren gebracht dat het tracé in goede overweging moet worden gekozen en de (te hergebruiken) bovengrondse technische installaties in het buitengebied ruimtelijk en landschappelijk op een verantwoorde wijze moeten worden vormgegeven, ontworpen en ingepast. Voor wat betreft het thema landschap, cultuurhistorie en archeologie scoren de drie alternatieve tracés in het MER gelijkwaardig. De drie tracés lopen door hetzelfde type landschap, waarbij het 'basisalternatief' (het concept voorkeursalternatief) en het alternatief 'waterleiding' korter zijn dan het alternatief 'N33'. De randvoorwaarde dat bij de aanleg van nieuwe leidingen de beschermde landschapswaarden zoals oude dijken en karakteristieke waterlopen niet mogen worden aangetast wordt door EZK onderkend en in de besluitvorming meegenomen in die zin dat deze waarden niet mogen worden aangetast. Daarnaast zullen de bovengrondse technische installaties voor waterstof (de zgn. afsluiterlocaties) die in het buitengebied komen te liggen, worden aangelegd op locaties waar al bestaande afsluiters voor gas aanwezig zijn dan wel direct aansluitend op deze locaties. De verstoring van het landschap is daarmee beperkt.

Vervolg

De conceptnotitie waarin het voorkeursalternatief wordt beschreven ligt, samen met de Integrale Effecten Analyse en het MER (fase 1), vanaf 7 juni 2024 voor een periode van 6 weken ter inzage. Tijdens deze periode kan iedereen reageren op de inhoud van deze stukken. In deze periode worden door EZK ook informatiebijeenkomsten in het gebied georganiseerd. Ook uw Staten worden op 12 juni 2024 over het project geïnformeerd. Vervolgens wordt na weging van alle binnengekomen reacties het voorkeursalternatief door de betrokken ministers vastgesteld. Het voorkeursalternatief wordt uiteindelijk in het projectbesluit ruimtelijk vastgelegd. Uw Staten hebben in deze procedure geen formele rol.

Meer informatie over het project Waterstofnetwerk Groningen kunt u vinden via de website <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/waterstofnetwerk-groningen>

Systeem van het waterstofnetwerk en belangen van de provincie Groningen
Hynetwork Services B.V. (HNS) ontwikkelt het landelijk hogedruknetwerk voor transport van waterstof. Het landelijk transportnetwerk is het verbindende element tussen industriële clusters en regio's, havengebieden,

aanlandingspunten voor wind op zee, opslagfaciliteiten en transport naar buurlanden. Omdat de ontwikkeling van de productie en de vraag naar waterstof nog onzekerheden kent, is door EZK en HNS gekozen voor een flexibele, adaptieve en gefaseerde uitrol van het landelijk transportnetwerk. Als eerste fase worden de vijf industrieclusters met elkaar verbonden. Het Waterstofnetwerk Groningen wordt in deze eerste fase als zelfstandig functionerend netwerk ontwikkeld. Eén van de toekomstige verbindingen is met de beoogde waterstofopslagfaciliteit bij Zuidwending/Ommelanderswijk (Veendam). Hiervoor is door EZK een aparte procedure opgestart.

De aanleg van het waterstofnetwerk is onderdeel van een systeem, denk hierbij aan aanlanding van wind op zee, transport en beoogde opslag van waterstof in zoutcavernes (mits onderzoek uitwijst dat dit veilig kan). Als het gaat om het waterstofnetwerk en het systeem waar het waterstofnetwerk straks onderdeel van uitmaakt zijn voor de provincie Groningen een aantal punten erg belangrijk. Deze punten komen terug in het [Ruimtelijk voorstel NOVEX 'Dit is Groningen, waardevol Groningen'](#) waarover u op 20 december 2023 bent geïnformeerd. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- Bij de aanleg van een waterstofnetwerk streven we ernaar dat de hele provincie wordt bediend. Het aansluiten van bedrijfsmatige gebruikers begint bij het realiseren van aftakkingen op het waterstofnetwerk voor onze vijf XXL bedrijventerreinen.
- Waar nodig wordt de gasinfrastructuur aangepast en uitgebreid zodat het veilig kan dienen als waterstofnetwerk. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn ruimtelijke kwaliteit, veiligheid, aantasting waardevol landschap, doorsnijding hoogwaardige landbouwgronden en verzilting.
- Ondergrondse waterstofopslag in zoutcavernes is een belangrijk element in het toekomstige energiesysteem. Voor de provincie Groningen is opslag van waterstof in zoutcavernes alleen acceptabel als onderzoek uitwijst dat dit veilig kan.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Groningen, 11 juni 2024

Hoogachtend

Gedeputeerde Staten van Groningen:

René Paas, voorzitter

Hans Schrikkema, secretaris

